

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta (U 49/2021 vp): Ympäristövaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 15/2022 vp — U 49/2021 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- ympäristövaliokunta YmVL 29/2021 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtava asiantuntija Lotta Heikkinen, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Tuomo Kalliokoski, ympäristöministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Luonnonvarakeskus
- Suomen ilmastopaneeli
- Suomen ympäristökeskus
- Bioenergia ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Metsäteollisuus ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- WWF Suomi

Valiokunnan lausunto YmVL 29/2022 vp

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Jatkokirjelmässä täsmennetään U 49/2021 vp kirjelmässä esitettyjä valtioneuvoston kantoja siltä osin kuin se on tarpeen asian jatkokäsittelyssä esitettyjen muutosehdotuksen johdosta.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston kanta on esitetty eduskunnalle 30.9.2021 toimitetussa U-kirjelmässä (U 49/2021 vp). U-kirjelmää täydennetään ja täsmennetään tällä U-jatkokirjeellä Ranskan 31.5.2022 antaman kompromissiehdotuksen (7985/22 REV 3) perusteella. Ranskan kompromissiehdotus sisältää useita eri elementtejä ja näitä on tarkasteltava kokonaisuutena.

Tavoitteet

Valtioneuvosto arvioi, että Ranskan esittämät EU-tason ja jäsenvaltiokohtaiset tavoitteet vuosille 2026—2030 ovat yhtä kunnianhimoiset ilmastotavoitteen osalta kuin komission ehdotus ja voi siten hyväksyä tämän lähestymistavan. Valtioneuvosto pitää 5-vuotistarkastelua perusteltuna ottaen huomioon laskennan ja toimien riskit, epävarmuudet ja vuosittaiset vaihtelut LULUCF-sektorilla ja pitää 5-vuotistarkastelun säilyttämistä LULUCF-asetuksessa tärkeänä.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että asetusehdotuksen tavoitteiden saavuttaminen varmistetaan. Valtioneuvosto ei kuitenkaan pidä komission ehdotuksessa olevan asetusehdotuksen 13c artiklan rangaistusmenettelyn soveltamista LULUCF-sektorille tarkoituksenmukaisena. Ranskan kompromissiehdotus ei sisällä sanktiomekanismia.

LULUCF-tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi valtioneuvosto voi hyväksyä seuraamuksiin liittyen myös muun mahdollisen ratkaisun, jossa toteutuu ympäristöintegriteetti ja toiminnan toteuttamiskelpoisuus, kuten ympäristötyöryhmässä esillä olleen vaihtoehdon, jossa mahdollinen LULUCF laskennallinen alijäämä kaudella 2026—2030 katettaisiin taakanjakasetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaisella tavalla taakanjakosektorilta samoin kuin kaudella 2021—2025.

Valtioneuvosto pitää komission ehdotuksessa kansallisen tason nielutavoitteen (2016—2018) ja lineaarisen kehityspolun määrittämiseen käytettyjä perusvuosia (2021—2023) hyväksyttävänä. Valtioneuvosto korostaa, että maankäyttösektorin kasvihuonekaasuinventaarioon liittyvä raportointija seuranta, mukaan lukien tekniset korjaukset ja tietojen uudelleen laskenta, tulisi olla mahdollisimman yhdenmukaista hallitusten välisen ilmastopaneelin (IPCC) ohjeistuksen ja YK-ilmastopöytäkirjan raportointikäytäntöjen kanssa.

Joustop

Valtioneuvosto katsoo, että joustopien kokonaisuudessa tulee pyrkiä saavuttamaan ratkaisu, jossa joustopit ovat yksiselitteiset ja toteuttamiskelpoiset. Lisäksi tulee varmistaa, että LULUCF-sektorin mahdollista ylijäämää kaudella 2026—2030 on mahdollista käyttää joustopina taakanjakosektorille.

Valiokunnan lausunto YmVL 29/2022 vp

Arvion mukaan kaudelta 2021—2025 Suomelle ei näyttäisi maankäyttösektorilta syntyvän laskennallista ylijäämää. Täten valtioneuvosto voi hyväksyä Ranskan kompromissiehdotuksen, joka on komission ehdotuksen mukainen ja jossa kaudelta 2021—2025 mahdollisesti syntyvää ylijäämää ei voisi siirtää kaudelle 2026—2030.

Seuranta ja raportointi

Valtioneuvosto tukee lisättyjen raportointivelvoitteiden (asetusehdotuksen liite III) muuttamista vapaaehtoisiksi.

Vuoden 2030 jälkeinen järjestelmä

Valtioneuvosto tukee Ranskan ehdotusta siirtää päätöksenteko AFOLU-sektorin (agriculture, forestry and land-use) muodostamisesta ja mahdollisen tavoitteen asettamisesta erilliseen myöhemmän neuvotteluprosessiin.

Bioenergian hiilidioksidin talteenotto ja varastointi, BECCS

Valtioneuvosto voi hyväksyä Ranskan ehdotuksen, jonka mukaan BECCS-hiilensidontateknologiaa tarkastellaan myöhemmin, esimerkiksi sitten, kun komissio on antanut hiilen poistumia koskevan sertifiointiehdotuksensa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvoston jatkokirjelmällä täydennetään ja täsmennetään kantoja siltä osin kuin on tarpeen puheenjohtajamaa Ranskan antaman kompromissiehdotuksen johdosta. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja viitaten asiassa aikaisemmin antamaan lausuntoonsa U 49/2021 vp korostaa, että LULUCF-asetuksessa on tärkeää kannustaa metsien ja maankäyttösektorin hiilivarojen ja -nielujen vahvistamiseen ja mahdollistaa niiden huomioon ottaminen taakanjakosektorilla joustoina kuten nykyisinkin.

EU:n yhteinen nielutavoite vuoteen 2030 mennessä on komission ehdotuksen mukaan 310 milj. hiilidioksidiekvivalenttitonnia (Mt CO₂-ekv), josta Suomen osuus on ehdotuksen mukaan 17,8 Mt. Tavoitteita voidaan pitää kunnianhimoisina. Suomessa kansallista hiilineutraaliustavoitetta asetettaessa lähtökohtana pidettiin noin 21 Mt CO₂-ekv:tä, joten kansalliset tavoitteet ovat vieläkin korkeammalla. Valiokunta pitää huolestuttavana Tilastokeskuksen pikaennakkotietoa siitä, että Suomen maankäyttösektori oli vuonna 2021 ensimmäistä kertaa päästölähde puuston kasvun hidastumisen ja lisääntyneiden hakkuiden vuoksi. Näiden muutosten seurauksena metsien hiilinielu on pienentynyt, eikä metsänielu enää riitä kompensoimaan maataloussektorin päästöjä. Metsien hiilinielu vaihtelee Suomessa huomattavan paljon sekä vuosittain että alueellisesti. Huomiota on kiinnitettävä erityisesti aktiiviseen ja oikea-aikaiseen kestävään metsänhoitoon metsien kasvukunnon ja nielujen vahvistamiseksi. Valiokunta korostaa myös, että ilmastonmuutoksen ja luontokadon kiinteän keskinäisen yhteyden vuoksi on tärkeää, että nielupolitiikassa otetaan huomioon myös luontokadon ehkäisemiseen liittyvät näkökulmat.

Valiokunnan lausunto YmVL 29/2022 vp

LULUCF-sektorin nettohiilua voidaan vahvistaa vähentämällä etenkin turvemaapeltojen ja -metsien päästöjä ja lisäämällä peltojen ja metsien hiilensidontaa ja -varastoja. Päästöjen vähentämistoimien laajamittainen ja nopea käyttöönotto LULUCF-sektorilla on haasteellista esimerkiksi siksi, että hakkuiden määrä eri vuosina riippuu markkinatilanteesta ja puun kysynnästä sekä metsänomistajien halukkuudesta myydä puuta, eikä keinoja rajoittaa hakkuita yksityisellä maalla ole.

Valiokunta pitää valtioneuvoston kannan mukaisesti tärkeänä varmistaa, että LULUCF-sektorin mahdollista ylijäämää kaudella 2026—2030 on mahdollista käyttää joustoina taakanjakosektorille. Maankäyttösektorin nettohiilun jousto sallii jäsenmaille mahdollisuuden verrata kustannuksia päästöjen vähentämisen ja nielujen vahvistamisen välillä ja kohdentaa toimia edullisuusjärjestyksen mukaisesti päästöjen ja nielujen kesken, mikä on kustannustehokkuuden kannalta järkevää. Valiokunta toteaa, että LULUCF-nielun kehitys huomioiden ei kuitenkaan ole varmaa, että Suomi ylittää asetetun LULUCF-tavoitteen, mikä on LULUCF-jouston käytön edellytys taakanjakosektorin päästöjen vähentämisessä. Kompromissiehdotuksen mukaan jäsenmaat, joissa on keskiarvoa enemmän turvemaita, saisivat käyttöönsä myös uuden jouston, joka mahdollistaisi ennen vuotta 2013 tehtyjen turvemaatoimien aikaansaamien päästöjen kompensoinnin. Valiokunta pitää joustoja tärkeinä korostaen samalla tarvetta varmistaa, etteivät joustot vaaranna ilmastotavoitteiden kunnianhimon tasoa.

Kompromissiehdotuksen mukaisessa viisivuotistarkastelussa sektorin hiilitaseiden voimakkaat vuotuiset vaihtelut on mahdollista ottaa paremmin huomioon kuin alkuperäisessä vuosittaisten tavoitteiden järjestelmässä. Tarkastelu yhdistettäisiin samalla vuoden 2030 pistetavoitteeseen. Valiokunta korostaa, että näiden molempien samanaikaisen toteutumisen varmistaminen on tärkeää, sillä ilman vuoden 2030 erillistavoitetta 5-vuotistarkastelu yksinään voisi johtaa siihen, että nielut olisivat pienemmät vuonna 2030 kuin kauden alussa, vaikka 5-vuotistarkastelun velvoite täytyisikin. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että absoluuttisen hiilinielun laskenta on kompromissiehdotuksessa muutettu suhteelliseksi laskentatavaksi, joka saattaa lisätä tavoitteiden tulkinnanvaraisuutta. Muuttunut laskentatapa voi siis lisätä epävarmuutta vuoden 2030 velvoitetta vastaavasta hiilinielusta, mutta silti on selvää, että kansallinen velvoite on asetuksen velvoitetta kunnianhimoisempi.

Kompromissiehdotuksesta on poistettu rangaistusmenetelmä, joka olisi korottanut jäsenvaltion vuoden 2030 jälkeisen kauden tavoitteen 1,08-kertaiseksi alijäämästä. Valiokunta korostaa, että erillisen sanktiomenettelyn poistamisesta huolimatta tavoitteet ovat sitovia ja niiden rikkomiseen sovelletaan normaaleja rikkomusmenettelyjä laiminlyöntien osalta. Valiokunta korostaa, että ilmastotavoitteiden näkökulmasta hiilinieluihin liittyvien velvoitteiden laiminlyönti tulisi korvata uusilla toimilla ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi pelkkien taloudellisten sanktioiden sijaan. EU:n laajuisten tavoitteiden saavuttamista ei tule vaarantaa.

Kompromissiehdotuksen mukaan tarkoituksena on siirtää päätöksenteko AFOLU-sektorin (agriculture, forestry and land-use) muodostamisesta ja mahdollisen tavoitteen asettamisesta erilliseen myöhempään neuvotteluprosessiin. Valiokunta tukee valtioneuvoston tavoin ehdotusta korostaen, että siirtämisestä huolimatta kaikkien jäsenmaiden tulee tehdä hiilensidontaa lisääviä toimia niin maataloudessa, metsätaloudessa kuin maankäytössäkin riippumatta maan maankäytön rakenteesta.

Valiokunnan lausunto YmVL 29/2022 vp

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 16.6.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juha Sipilä kesk
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Kai Mykkänen kok
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan lausunto YmVL 29/2022 vp
Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Esityksen mukaan maatalous otettaisiin vuodesta 2031 alkaen mukaan LULUCF-sektorin laskentaan. Tästä seuraisi, että kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen maataloussektorilla tulisi pakolliseksi. Vaadittujen päästötavoitteiden aikaansaaminen olisi hyvin vaikeaa. On niin ikään pidettävä mahdollisena, että sitovia tavoitteita ei voida saavuttaa ilman maatalouden alasajoa. Esitys saattaisi siten vaarantaa myös suomalaisten korkean elintarvikeomavaraisuuden, ruokaturvan ja ruoantuotannon kannattavuuden. Perussuomalaisten mielestä kansallinen liikkumavara on tässä asiassa riittämätöntä.

Toisaalta tulee muistaa sekin tosiasia, että esityksen mukaan komissio antaisi täytäntöönpanosäädöksen jäsenmaiden kasvihuonekaasujen kehityspolusta ja vuosittaisista poistumatavoitteista. Lisäksi komissio antaisi edelleen delegoidun säädöksen, joka koskee muutosta puutuotteiden tilinpidosta hiiltä varastoivien tuotteiden tilinpidoksi. Tämä laajentaisi tuoteluokkia, joiden hiilensidontavaikutus otetaan mukaan kasvihuonekaasujen tilinpidossa.

Kolmanneksi valiokuntaryhmämme mielestä tässä siirretään EU:lle merkittävää määrittelyvaltaa maamme päästötavoitteista pitkäksi aikaa, ja samalla metsäsuvereniteettimme heikkenee. Perussuomalaiset vastustavat näin ollen päätäntävällän siirtoa EU:lle.

Neljänneksi muistutamme sekä valiokuntaryhmänä että eduskuntaryhmänä siitä, että ns. ensimmäisellä laskentakaudella 2021—2025 pysytään aiemmin sovitussa järjestelmässä. Vasta toisella kaudella 2026—2030 päästötavoitteita kiristettäisiin tosissaan. Perussuomalaisten mielestä kohtuulliset siirtymäajat ovat sinällään usein perusteltuja, mutta tämä tekee myös poliittisesti liian helpoksi tehdä raskaita päätöksiä, kun käytännön toteutuksesta ja tulevien taloudellisten menestysten maksajista joutuvat päättämään vasta seuraavat hallitukset. Hieman samalla tavalla kuin nyt tehty velka on pois lapsiltamme, myös hallitusten seuraavien hallitusten puolesta tekemät sitovat päätökset ovat demokratian kannalta ongelmallisia.

Lopuksi toteamme valiokuntaryhmänä, jotta Suomen teollisuus on viestittänyt, että liiallinen kunnianhimoisuus voi vaikeuttaa metsäteollisuuden toimintaedellytyksiä Suomessa. Suomen linjan täten tulisi olla kaikessa oman teollisuutemme toimintaedellytyksiä varmistava, sillä suomalainen tehtaanpiippu on ilmastoteko. Niin ikään olennaista on, että asiaa tarkastellaan kokonaisuutena ja puusta valmistettavien tuotteiden myönteiset ilmastovaikutukset olisi otettava huomioon. Samaten ihmetyttää, että ojittamattomien soiden sitomaa hiilidioksidia ei huomioida LULUCF-asetuksen mukaisessa hiilinielulaskelmassa, ja ne tulisikin sisällyttää mukaan siihen. Täten uudistamme 18.11.2021 jättämämme eriävän mielipiteen.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto YmVL 29/2022 vp
Eriävä mielipide

Helsingissä 16.6.2022

Petri Huru ps
Mauri Peltokangas ps
Sheikki Laakso ps